

CYFARFOD	Y CYNGOR LLAWN
DYDDIAD	3ydd o Fai 2018
TEITL YR ADRODDIAD	CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR
PWRPAS	Adolygiad blynyddol o gydbwysedd gwleidyddol y Cyngor
ARGYMHELLIAD	Dyrannu seddau ar Bwyllgorau'r Cyngor.
AWDUR	Geraint Owen Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd

1. CYFLWYNIAD

1.1 Adroddwyd yng nghyfarfod y Cyngor llawn ar 5ed o Hydref, 2017 fod cyfansoddiad gwleidyddol y Cyngor fel a ganlyn:-

Plaid Cymru	41
Annibynnol	23
Llais Gwynedd	6
Llafur Rhyddfrydol	2
Grwp Annibynnol Unedig Gwynedd	3

Cyfanswm 75

1.2 Ers hynny, mae'r Cynghorydd Nigel Pickavance wedi gadael y Grwp Annibynnol a bellach yn aelod unigol.

1.3 Bellach, felly, mae cyfansoddiad gwleidyddol y Cyngor fel a ganlyn:-

Plaid Cymru	41
Annibynnol	22
Llais Gwynedd	6
Llafur Rhyddfrydol	2
Grwp Annibynnol Unedig Gwynedd	3
Aelod Unigol	1

Cyfanswm 75

2. DYRANIAD Y SEDDAU AR BWYLLGORAU

2.1 I atgoffa'r aelodau, nodir yma'r pedair prif reol yn Neddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 ynglŷn â dyrannu seddau:-

2.2 (a) Ni chaiff pob sedd ar bwyllgor ei dyrannu i'r un grŵp gwleidyddol;

(b) Rhaid dyrannu mwyafrif y seddau ar bwyllgor i grŵp gwleidyddol os yw nifer y personau sy'n perthyn i'r grŵp yn fwyafrif o aelodau'r Cyngor;

(c) Yn amodol ar baragraffau (a) a (b) uchod, bydd nifer y seddau ar y pwyllgorau

cyffredin a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un fath â'r nifer o'r holl seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor;

(ch) Yn amodol ar (a),(b) ac (c) uchod, bydd nifer y seddau ar bwylgor a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un gyfran o'r seddau ar y pwyllgor â'r nifer o seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor.

- 2.3 Er mwyn sicrhau y glynir wrth y rheolau hyn, mae'r Cyngor wedi bod yn ymdrin â phwyllgorau mewn blociau gwahanol yn y gorffennol. Mae hyn yn ei gwneud yn haws i sicrhau y glynir wrth reol (c) ym mharagraff 2.2 uchod hefyd.

3. NEWIDIADAU I DDYRANIAD Y SEDDAU AR BWYLLGORAU

- 3.1 Golyga fod yr Aelod Unigol yn ennill sedd ar Pwyllgor Craffu Gofal ac ar y Pwyllgor Trwyddedu ar draul y Grwp Annibynnol. (Gweler Atodiad A)
- 3.2 Gofynnir i'r Cyngor fabwysiadwyd y dyraniad seddau yn unol â'r cydbwysedd gwleidyddol fel a nodir yn Atodiad A.

4. CADEIRYDDIAETHAU AC IS-GADEIRYDDIAETHAU

- 4.1 Er mwyn ymateb i ofynion Mesur Llywodraeth Leol (2011) o ran dyrannu'r cadeiryddiaethau ac is-gadeiryddiaethau, rhennir y pwyllgorau i flociau ar wahân.
- 4.2 Yn unol â gofynion adrannau 66-75 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, mae'n ofynnol dyrannu cadeiryddiaethau'r pwyllgorau craffu er mwyn sicrhau, cyn belled ag y bo modd, fod cydbwysedd gwleidyddol yn cael ei adlewyrchu yn y cadeiryddiaethau hynny, a bod y grwpiau nad ydynt yn cael eu cynrychioli ar y weithrediaeth yn cael cyfran deg o'r cadeiryddiaethau.
- 4.3 Yr unig bwylgorau y mae eu cadeiriau i'w dyrannu ar sail cydbwysedd gwleidyddol yw'r Pwyllgorau Craffu. Dyranwyd y cadeiriau fel a ganlyn yn 2017/18:
Addysg ac Economi	Annibynnol
Cymunedau	Plaid Cymru
Gofal	Annibynnol
- 4.4 Yn unol ag adran 83 o'r Mesur, ni chaiff cadeiryddiaeth y pwyllgor Archwilio fod yn aelod o grŵp gwleidyddol sy'n cael ei gynrychioli ar y weithrediaeth.
- 4.5 Argymhellir fod y dyraniad i gadeiryddiaethau, i gyd-fynd â'r rheolau statudol, yn aros yn gyson gyda'r dyraniad a fu yn 2017/18.
- 4.6 Nid oes unrhyw ddarpariaeth statudol na chyfansoddiadol yn rheoli'r penodiadau i'r is-gadeiryddiaethau nac i gadeiryddiaethau gweddill y pwyllgorau (heblaw na chaiff aelod o'r weithrediaeth gadeirio'r Pwyllgor Trwyddedu).
- 4.7 Y pwyllgorau eu hunain fydd yn ethol eu cadeirydd yn yr achosion hyn yn amodol ar y rheolau gweithdrefn sy'n cyfyngu tymor Cadeirydd i 2 flynedd.

5. ARGYMHELLIAD

5.1 Gofynnir i'r Cyngor:

- fabwysiadu'r dyraniad seddau yn unol â'r hyn a nodir yn Atodiad A.
- ddirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd wneud penodiadau i'r pwyllgorau ar sail cydbwysedd gwleidyddol ac yn unol â dymuniadau'r grwpiau gwleidyddol
- mabwysiadu cadeiryddiaethau'r pwyllgorau craffu ar sail cydbwysedd gwleidyddol, fel a ganlyn:

Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
Pwyllgor Craffu Cymunedau
Pwyllgor Craffu Gofal

Annibynnol
Plaid Cymru
Annibynnol

ATODIAD A – DYRANIAD SEDDI AR BWYLLGORAU

A	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur Rhyddfrydol	Annibynnol Unedig Gwynedd	Aelod Unigol	Cyfanswm
Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi	10	5	2	0	1		18
Pwyllgor Craffu Cymunedau	10	5	2	1	0		18
Pwyllgor Craffu Gofal	10	6 5	1	0	1	1	18
Archwilio a Llywodraethu	10	5	1	1	1		18

B	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur Rhyddfrydol	Annibynnol Unedig Gwynedd	Aelod Unigol	Cyfanswm
Gwasanaethau Democrataidd	8	5	1	0	1		15
Cynllunio	8	4	1	1	1		15
Trwyddedu Canolog	8	5 4	1	1	0	1	15
Iaith	8	5	1	0	1		15
Penodi Prif Swyddogion	8	5	2	0	0		15
Apelau Cyflogaeth	4	2	1	0	0		7
Nifer y seddau	84	45	13	4	6	2	154

C	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur Rhyddfrydol	Annibynnol Unedig Gwynedd	Aelod Unigol	Cyfanswm
Pensiynau	4	2	0	1	0		7
Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol	6	3	1	0	1		11
CYSAG	4	3	0	0	0		7
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y cyd	5	2	1	0	0		8

Cyfanswm y seddau	103	55	15	5	7	2	187
--------------------------	------------	-----------	-----------	----------	----------	----------	------------